

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Анотація. Розкрито теоретико-методологічні аспекти контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Аннотация. Раскрыты теоретико-методологические аспекты контроля качества аудиторских услуг в Украине

Annotation. Theoretical-methodological aspects of quality assurance of auditor services in Ukraine are covered.

Ключові слова: аудит, аудиторські послуги, контроль якості, види контролю якості аудиторських послуг, професійний рівень аудитора.

Процеси, що відбуваються в економіці України, потребують зростання якості вітчизняного аудиту. Забезпечення якості аудиторських послуг необхідне для зміцнення позицій аудиту на внутрішньому і зовнішньому ринках, зростання конкурентоспроможності.

Сьогодні наша країна не має достатнього законодавчого фундаменту і досвіду судових розглядів позовів щодо неякісної роботи аудиторських фірм (аудиторів), відпрацьованих методик оцінювання розмірів збитку користувачів від неякісного аудиту. Тому головним шляхом підвищення якості аудиту в сучасних умовах поки що залишається професійний контроль за якістю аудиторських перевірок.

Дослідженням проблем контролю якості аудиторських послуг присвятили свої роботи: Я. Гончарук, Р. Адамс, Г. Давидов, Б. Усач, Є. Мниха та інші. Однак публікації останніх носять переважно оглядовий характер та розкривають окремі проблемні питання, пов'язані із формуванням системи контролю якості аудиторських послуг в Україні. Проте недостатньою мірою проаналізовано законодавчо-нормативну базу, яка забезпечує здійснення контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Метою роботи є дослідження законодавчо-нормативного забезпечення здійснення контролю якості аудиторських послуг в Україні. Для її розв'язання необхідно вирішити такі завдання: систематизувати вимоги основних законодавчо-нормативних актів щодо здійснення контролю якості аудиторських послуг в Україні; вивчити види і процедури контролю якості аудиту.

Система контролю якості аудиторських послуг в Україні формується Аудиторською палатою України і містить у собі: регулярну звітність суб'єктів аудиторської діяльності за затвердженою АПУ формою; моніторинг з питань якості аудиторських послуг; перевірки якості аудиторських послуг; додаткові процедури із забезпечення контролю якості та дисциплінарні заходи за наслідками контролю; інформування суспільства про функціонування системи контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Для нормального функціонування ринку аудиторських послуг повинна бути створена система забезпечення якості, яка розглядається як реалізація сукупності елементів регулювання аудиторської діяльності: системи аудиторських стандартів, зовнішнього та внутрішнього контролю якості, сертифікації і підвищення кваліфікації аудиторів, дозволу на зайняття діяльністю, нормативно-правового регулювання.

Основними принципами перевірок щодо контролю якості є обов'язковість; незалежність; конфіденційність; доцільність; достатність; достовірність; колегіальність ухвалення рішень [1].

Із метою встановлення єдиних для України вимог до організації аудиторськими фірмами й аудиторами, які одноособово надають аудиторські послуги, систем контролю якості аудиторських послуг і надання рекомендацій щодо ефективного впровадження таких систем контролю якості в практику аудиторської діяльності рішенням АПУ від 27.09.2007 р. № 182/4 затверджено Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг "Організація аудиторськими фірмами й аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг".

Методологічні основи контролю якості викладено в МСА 220 "Контроль якості аудиту фінансової звітності" та в МСКЯ 1 "Міжнародний стандарт контролю якості". У вступі до МСА 220 надані основні терміни і підкреслюється, що політика й процедури контролю якості повинні бути реалізовані як на рівні аудиторської фірми, так і на рівні окремих аудиторських перевірок.

Аудиторські фірми й аудитори зобов'язані розробити та впровадити у практику таку систему контролю якості, яка б забезпечувала обґрунтовану впевненість у тому, що сама фірма та її персонал діють відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості й етики, Кодексу етики професійних бухгалтерів і законодавчих та нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, а також у тому, що висновки (звіти), які надаються фірмою, відповідають умовам завдання [2].

Слід зазначити, що контроль якості аудиту може бути: попереднім; поточним; наступним [3]. Попередній контроль виконується на етапі атестації аудиторів і аудиторських фірм та видачі їм дозволів на аудиторську діяльність. Поточний контроль припускає перевірку: дотримання принципів незалежності, професіоналізму й компетентності аудиторів; виконання вимог законодавства. Наступний контроль за якістю аудиторських перевірок і наданням супутніх послуг здійснює уповноважений орган, який може здійснювати такі перевірки власними зусиллями, а також делегувати право їх здійснення акредитованим професійним аудиторським об'єднанням відносно учасників цих об'єднань.

Існуюче законодавчо-нормативне забезпечення контролю якості аудиторських послуг знаходиться лише у процесі становлення, що не виключає подальшої її трансформації в бік посилення економічної відповідальності аудиторів. Отже, в Україні доцільно надалі розвивати систему забезпечення контролю якості аудиту, постійно підвищувати роль аудиторської діяльності як ефективного інструмента зовнішнього контролю.

Наук. керівн. Кривцова Т. О.

Література: 1. Нарышкина Л. Н. Методика организации внешнего контроля качества аудита / Л. Н. Нарышкина // Аудит сегодня. – 2005. – № 12. – С. 30–35. 2. Організація аудиторськими фірмами і аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг // Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1, затверджене рішенням АПУ України від 27.09.2007 р. № 182/4. – Режим доступу : <http://apu.com.ua/content.php?lang=ukr&c=showreestr.php>. 3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / пер. з англ. : Ольховська О. Л., Селезньов О. В., Зеніна О. О. та ін. – К. : МФБ, АПУ, 2010. – 842 с.